

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Analytický podklad: Česká Kamenice

Michaela Ella Páral

Květen, 2025

Terénní šetření realizovala: Jana Korábová

Na formulaci doporučení se podíleli: Adéla Lábusová, Zdeněk Svoboda

Kontakt:

Michaela Ella Páral, Oddělení výzkumů a evaluace (michaela-ella.paral@mmr.cz)

Odbor pro sociální začleňování (Agentura) MMR ČR

www.socialni-zaclenovani.cz

Obsah:

1. Manažerské shrnutí.....	6
2. Kontext, cíl a metody.....	8
2.1 Metodologické ukotvení.....	8
2.2 Standardy výzkumné práce ASZ.....	8
2.3 Hlavní pojmy a konceptuální východiska.....	9
3. Kontext: sociodemografická struktura České Kamenice	12
4. Sociální vyloučení v České Kamenici	14
4.1 Sociálně vyloučené lokality	14
5. Vzdělávací soustava v České Kamenici	16
5.1 Mateřské školy	17
5.2 Předškolní vzdělávání ve vztahu k segregaci.....	18
5.3 Základní školy	20
5.4 Základní vzdělávání ve vztahu k segregaci	20
5.5 Další školská zařízení	24
Závěr.....	25
Seznam literatury	28
Přílohy.....	30

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Index sociálního vyloučení v České Kamenici	14
Tabulka 2 - Vývoj podílu žáků se SVP na základní škole TGM.....	21
Tabulka 3 - Rozdělení žáků se SZ dle metodiky Z. Němce v ZŠ TGM	30
Tabulka 4 - Počty dětí v jednotlivých ročnících SpZŠ a PŠ	31

Seznam grafů

Graf 1-Vývoj počtu obyvatel v České Kamenici v letech 2013–2025.....	12
Graf 2-Vývoj změny počtu obyvatel v České Kamenici v letech 2014-2025	12
Graf 3 - Věková struktura České Kamenice	13
Graf 4 - Vývoj počtu živě narozených dětí v České Kamenici	13
Graf 5 - Vzdělanostní struktura - nejvyšší dosažené vzdělání	13
Graf 6 - Počet dětí v MŠ v letech 2015-2024	17
Graf 7 - Vývoj počtu dětí se SVP v MŠ v letech 2016-2024	18
Graf 8 - Vývoj počtu žáků v České Kamenici v letech 2015-2024	20
Graf 9 - Vývoj podílu žáků se SVP v České Kamenici v letech 2015-2024	21
Graf 10 - Vývoj počtu a umístění žáků s LMP v České Kamenici v letech 2015- 2024	22
Graf 11 - Vývoj počtu žáků se SVP z důvodu odlišného kulturního prostředí nebo jiných životních podmínek v letech 2015-2024	22

Seznam map

Mapa 1 - SVL, typologie jejich velikosti a intenzity sociálního vyloučení	15
Mapa 2 - SVL a jejich poloha ve vztahu ke školským zařízením	16

Seznam zkratek

Agentura, ASZ – Odbor (Agentura) pro sociální začleňování MMR ČR

CDM – Centrum dětí a mládeže Česká Kamenice

ČR – Česká republika

FIE – Feuersteinova metoda instrumentálního obohacování

LMP – lehké mentální postižení

MMR – Ministerstvo pro místní rozvoj

MP – mentální postižení

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí

MŠ – mateřská škola

MV ČR – Ministerstvo vnitra České republiky

NPI – Národní pedagogický institut

NZDM – nízkoprahové zařízení pro děti a mládež

p. o. – příspěvková organizace

PPP – pedagogicko-psychologická poradna

PŠD – povinná školní docházka

RVP ZV – Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání

SES – socio-ekonomický status

SPC – speciálně-pedagogické centrum

SpZŠ a PŠ - Speciální ZŠ a Praktická škola v České Kamenici

SŠ – střední škola

SVL – sociálně vyloučená lokalita

SVP – speciální vzdělávací potřeby

SZ – sociální znevýhodnění

ŠPZ – školní poradenské zařízení

ŠZ – „školský zákon“, Zákon č. 561/2004 Sb.

ÚP, ÚP ČR – Úřad práce České republiky

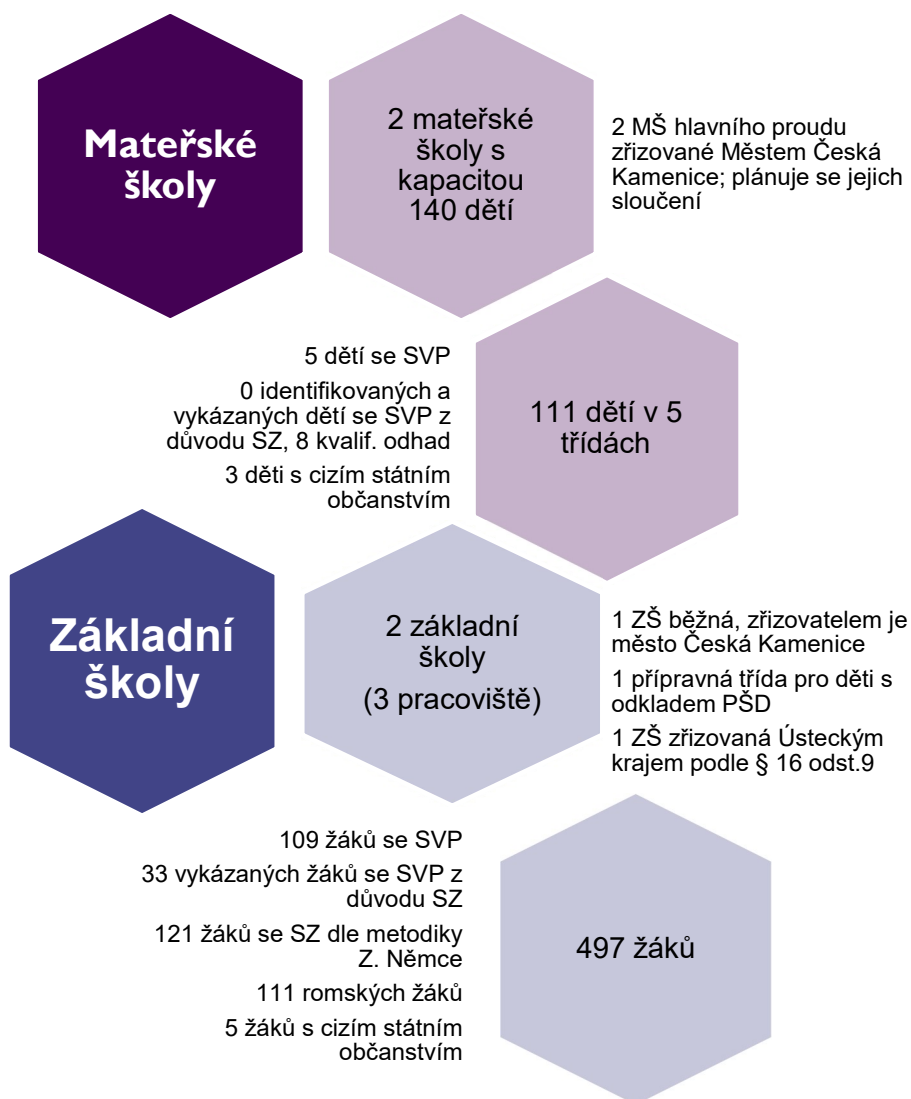
ZŠ – základní škola

ZŠ TGM – Základní škola T. G. Masaryka a gymnázium Česká Kamenice, p. o.

1. Manažerské shrnutí

Analytický podklad vznikl v rámci projektu *Desegregace vzdělávání dětí a žáků se sociálním znevýhodněním* a představuje základní nástroj pro činnost koordinátorky desegregace a dalších aktérů angažovaných při realizaci projektu. Cílem analýzy je popsat stav školské sítě ve městě Česká Kamenice s důrazem na problematiku segregace a vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním.

Školy a žáci v České Kamenici (MŠMT, k 30. 9. 2024)

Dostupná data o počtech žáků se SVP z důvodu odlišného kulturního prostředí a jiných životních podmínek nejsou spolehlivá a reflektují spíše různou praxi evidování a vykazování. Šetření v České Kamenici však ukázalo, že žáci se sociálním znevýhodněním se objevují výrazně častěji ve speciální ZŠ, přičemž jejich podíl v ZŠ TGM odpovídá jejich podílu v žákovské populaci a na gymnáziu není evidován žádný takový žák. Velmi pravděpodobně zde dochází k překryvu (a záměně) sociálního znevýhodnění a diagnózy lehkého mentálního postižení.

V případě mateřských škol jsou data, na jejichž základě bychom mohli zhodnotit, zda dochází či nedochází k segregaci dětí v jednotlivých školách, ještě méně dostačující. Z rozhovorů se však zdá, že po změně spádových obvodů MŠ, především ve vztahu k sociálně vyloučeným lokalitám, došlo k rovnoměrnějšímu rozdělení dětí se sociálním znevýhodněním do obou MŠ. V době předcházející vstupní analýzy (Svobodová, 2019) jedna MŠ byla častěji navštěvována žáky ze SVL. Následnou úpravu spádových obvodů si místní aktéři, proto velmi pochvalovali. Plánuje se sloučení obou MŠ a mezi místními aktéry se v rozhovorech opakovaně objevovala potřeba aktuálně nastavené spádové obvodu nějakým způsobem zachovat. Za problém byla aktéry označována **nízká účast dětí ze sociálně vyloučených lokalit na předškolním vzdělávání**, která je dle jejich názoru způsobená především nedůvěrou rodičů ze SVL k institucím a v některých případech také špatnou dopravní dostupností z místa a do místa bydliště.

Přehled potřeb zástupců škol v souvislosti se vzděláváním dětí a žáků se sociálním znevýhodněním:

Mateřské školy

- pozice sociálního pedagoga nebo školního asistenta, který by podpořil děti a jejich rodiče v pravidelné docházce
- včasná diagnostika - využívání podpůrných opatření také pro děti se SZ
- osvěta směrem k romským rodičům, že bude o jejich děti dobře postaráno a nemusí se o ně bát
- podpora spolupráce s rodiči a budování oboustranné důvěry
- zpětná vazba ze strany základní školy na připravenost "jejich" dětí na školní docházku
- společné akce pro MŠ a I. stupeň ZŠ

Základní školy

- personální posílení: speciální pedagog, psycholog, sociální pedagog
- podpora diagnostiky a poradenství především ve vztahu k žákům se SZ
- potřeba lepší komunikace s rodiči
- větší propojenost s neziskovými organizacemi, pracovníky OSPOD a NZDM
- důraz na prevenci předčasných odchodů - využití funkce kariérového poradce
- využití zkušeností a odbornosti pedagogů ze ZŠ speciální při práci se žáky se SVP na ZŠ

2. Kontext, cíl a metody

Tento analytický podklad vznikl v rámci projektu *Desegregace vzdělávání dětí a žáků se sociálním znevýhodněním* a bude sloužit pro činnost koordinátorky desegregace a dalších aktérů angažovaných při realizaci projektu zejména za účelem tvorby strategického dokumentu *Plán desegregace ve vzdělávání*. Cílem analýzy je popsat stav školské sítě ve městě Česká Kamenice s ohledem na problematiku segregace a vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním. Analytický podklad hledá odpověď na výzkumnou otázku: Lze v rámci sítě mateřských a základních škol ve městě Česká Kamenice identifikovat znaky segregace žáků se sociálním znevýhodněním a jaké kroky by mohly podpořit jejich desegregaci?

Zpráva navazuje na předchozí výzkumy realizované Agenturou v České Kamenici: v oblasti vzdělávání jde o *Vstupní analýzu v oblasti vzdělávání města Česká Kamenice* (Svobodová, 2019) a v dalších oblastech *Vstupní analýzu města Česká Kamenice* (Charvát, 2019), dále strategické dokumenty, zejména pak *Místní plán inkluze města Česká Kamenice pro období 2021-2023* a *Plán prevence kriminality a bezpečnosti města Česká Kamenice na léta 2022-2025* (Město Česká Kamenice, 2021). Předkládaná analýza popisuje aktuální stav vzdělávací soustavy v České Kamenici ve vztahu k výzkumné otázce.

2.1 Metodologické ukotvení

Analýza byla zpracována primárně formou desk research – analýzou dat poskytnutých pro účely této analýzy relevantními institucemi a organizacemi (např. MŠMT, MPSV) nebo získaných z veřejně dostupných zdrojů (např. ČSÚ).

Využity ale byly i informace z polostrukturovaných rozhovorů realizovaných koordinátorkou desegregace v rámci její činnosti v lokalitě v listopadu a prosinci 2024 (konkrétně se jednalo o rozhovory s ředitelkami a řediteli dvou ZŠ a dvou MŠ, Centra pro děti a mládež a skupinový rozhovor se zástupci vedení města – celkem 6 rozhovorů).

2.2 Standardy výzkumné práce ASZ

Agentura pro sociální začleňování (dále jen ASZ) ctí obecně uznávané standardy kvality a etiky výzkumné práce. Mezi tyto standardy kvality patří především dodržování zásady validity a reliability dat. Validity (platnosti) dat je v ASZ dosahováno dlouhodobým šetřením na místě, pečlivým výběrem (rekrutací) respondentů, užitím vhodných nástrojů výzkumu (scénáře rozhovoru, karty checklistů a indikátorů sociálního vyloučení, příp. výzkumnického deníku) i za pomoci přímých citací.

Pro zajištění validity dat výzkumníci v ASZ při své práci využívají tzv. metodu triangulace zdrojů, kdy závěry z terénního šetření vycházejí z kombinace min. 3 zdrojů zjištění informací. Práce výzkumníků ASZ je dále založena i na triangulaci výzkumných metod. Mezi standardní použité metody v ASZ tak patří zúčastněné/nezúčastněné pozorování, polostrukturované rozhovory, sekundární analýza získaných dat včetně statistických dat (desk research), skupinové rozhovory, příp. dotazníková šetření. Výzkumníci využívají i tzv. triangulaci zjištění v časové ose, tj. ověřují získaná data v rozličných etapách výzkumu.

Reliability (spolehlivosti) dat dosahují výzkumníci v ASZ standardizovaným postupem analýzy dat od jasně stanovených oblastí dotazování (scénáře rozhovorů), vyhotovením přepisů

rozhovorů až po kódování sebraných dat. Se sběrem a s analýzou dat končí výzkumníci v ASZ v momentě tzv. nasycení (saturace) dat. Nasycením se chápe jev, kdy již nepřicházejí nové informace či poznatky z terénu, naopak se objevují stále stejné vzorce a kategorie.

Při své práci se výzkumníci ASZ řídí i Etickým kodexem výzkumníků Agentury pro sociální začleňování, který ukotvuje mimo jiné práci s citlivými daty či nestrannost vůči subjektům v terénu. Ve zprávách o výsledcích výzkumníci v ASZ jasně rozlišují mezi poznatky zjištěnými od respondentů, svou interpretací těchto poznatků a jakýmkoliv doporučeními na nich založenými. Použití tohoto kodexu mj. znamená, že v šetření není narušeno soukromí a důstojnost respondentů, respondenti byli vždy informováni o smyslu výzkumu a v případě nahrávání požádáni o jeho svolení. Samozřejmostí je i zaručená anonymita dotazovaných respondentů.

2.3 Hlavní pojmy a konceptuální východiska

Segregace ve vzdělávání

V případě segregace ve vzdělávání dochází k rozdělování žáků do různých skupin na základě určitých vlastností např. socioekonomického statusu, zdravotního stavu, etnicity. V České republice se tento jev týká zejména segregace romských žáků, a jak ukazuje řada studií, naposledy např. PAQ a STEM (Hoření et al., 2022), segregaci žáků ve školách na základě jejich romské etnicity, kdy vznikají etnicky homogenní žakovské kolektivy, a to jak na úrovni škol, tak na úrovni jednotlivých tříd (jak běžných, tak speciálních), se řešit nedaří. Autoři výše zmíněné studie uvádějí, že počet škol s třetinovým zastoupením Romů se nemění, těch s alespoň 50 či 75 % od roku 2017 dokonce mírně vzrostl. Celkem mají Romové 22% podíl ve speciálních třídách běžných škol a 15% ve speciálních školách, přičemž podíl romských žáků v celkové populaci se stabilně pohybuje okolo 3 % (Hoření et al., 2022). Veřejný ochránce práv (2021) jako etnicky segregované označil 262 škol, které mají víc než 34 % romských žáků (tj. 6,2 % všech škol).

Příčiny nadměrného zařazování romských žáků do tříd nebo škol pro žáky vzdělávané v rámci programů pro žáky s mentálním postižením mohou být různé. Tou hlavní je ale neinformovaná diagnostika, která nebere v potaz sociokulturní odlišnosti romských/žáků se sociálním znevýhodněním (ať již se jedná o samotné diagnostické nástroje, tak jejich využívání) a následné zaměňování sociálního/kulturního znevýhodnění s mentálním postižením (Němec, 2020). Jednat se může ale i o strategii školy, jak předejít odchodu dětí z majority do jiných škol (tzv. „white flight“ fenomén původně popsáný Jamesem Colemanem a kolegy v americkém kontextu) (Kašparová & Suralová 2014; Čada & Hůle 2019; Němec 2020). Veřejný ochránce práv tento typ segregace označuje jako *segregaci nepřímou*, neboť je podkládána testy a znaleckými posudky (Veřejný ochránce práv, 2018).

Podobně komplexní a propojené jsou příčiny segregace na úrovni škol. Němec pojmenovává dvě základní: *rezidenční* a *výběrovou* (Němec, 2020). Rezidenční souvisí s přítomností lokalit s vyšší koncentrací sociálně znevýhodněných/vyloučených rodin a/nebo nastavením spádovosti. Výběrová souvisí s rodičovskými strategiemi ovlivněnými předsudky panujícími ve společnosti vůči Romům a skepsí vůči pozitivním dopadům inkluzivního vzdělávání (Cichá et

al. 2016, Davidová, Uherek, 2014, Tuček, 2023). Do volby školy přitom zasahují jak „kvalita“¹ (ať již skutečná, nebo domnělá) a pověst dané školy, tak strategie samotných škol (Nekorjak, Vomastková & Souralová, 2011). Ty se mohou profilovat například jako výběrové a cílit na určitý segment žákovské populace, nebo jako pro-inkluzivní. Tyto školy přitahují také rodiny žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (Němec, 2020).

Sociální znevýhodnění a žák se sociálním znevýhodněním

Zákon č. 561/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů (tzv. Školský zákon) pojem žák se sociálním znevýhodněním přímo neužívá². Je to dáno snahou zákonodárců vyhýbat se potenciálně stigmatizujícím (statickým) definicím a pozornost přenést spíše na identifikaci potřeb žáků a rozpoznávání překážek, které žákům proces vzdělávání znesnadňují. Školský zákon rozeznává pouze kategorii žák se SVP (§16, odst. 1):

*Dítětem, žákem a studentem se speciálními vzdělávacími potřebami se rozumí osoba, která k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění nebo užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Podpůrnými opatřeními se rozumí nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách odpovídající zdravotnímu stavu, **kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám dítěte, žáka nebo studenta**. Děti, žáci a studenti se speciálními vzdělávacími potřebami mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření školou a školským zařízením.*

Pojem sociální znevýhodnění může být obtížně uchopitelný a měřitelný, ale také potenciálně stigmatizující. Někteří experti proto navrhují jeho negativní vymezení. Z tohoto pohledu je žákem se sociálním znevýhodněním ten jedinec, který nemá podmínky potřebné pro úspěšné vzdělávání z jiných než zdravotních důvodů³.

V předkládaném textu vycházíme z pojetí, které sociální znevýhodnění chápe jako kategorii označující širokou škálu příčin školní neúspěšnosti žáků, které mají původ mimo školu v přirozeném sociálním zázemí dítěte nebo pramení z jiných životních okolností v životě dětí mimo půdu školy (Habrová, 2015). Jedná se přitom o stav, „kdy dítě v důsledku dlouhodobého života v prostředí, jež je charakteristické nízkým socioekonomickým statusem, silnou přítomností vlivů rizikových pro jeho vývoj, prvky sociokulturní odlišnosti, případně kombinací těchto jevů, nemá dostatečně rozvinuté kompetence pro adekvátní naplnění svého potenciálu v rámci vzdělávacího procesu“ (Zíková et al., 2011, s. 14). Životní okolnosti dítěte přitom nevnímáme jako automatickou predikci sociálního znevýhodnění, ale spíše jako rizikové faktory, které zvyšují pravděpodobnost jeho vzniku (Seifert et al., 2019).

¹ Posouzení kvality školy je v řadě ohledů subjektivní (každému rodiči/dítěti vyhovuje něco jiného). Ojedinelý výzkum na toto téma popsal, že rodiče o dobré škole hovoří ve vztahu k dobrým školním výsledkům, individualizovanému přístupu, pocitu bezpečí (dobré školní klima) a možnosti podílet se na utváření podoby vzdělávání svých dětí (Simonová 2017).

² Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, hovoří pouze o žácích s potřebou podpory ve vzdělávání z důvodu odlišných kulturních a životních podmínek, případně o odlišném kulturním prostředí nebo jiných životních podmínkách žáka.

³ [Mají na to! \(majinato.cz\)](http://majinauto.cz)

Z výše uvedeného je zřejmé, že identifikovat žáka s potřebou podpory z důvodu sociálního znevýhodnění nemusí být vždy snadné. Jedním z metodologických nástrojů, který má školám usnadnit tento proces, je metodika NPI⁴ „Identifikace žáků se sociálním znevýhodněním v základních školách“ (Němec, 2023). V té se uvádí, že z pohledu učitele lze za žáka s potřebou podpory z důvodu sociálního znevýhodnění pokládat žáka, u kterého se projevuje minimálně jeden z výše uvedených jevů: nedostatečná podpora ve vzdělávání v domácím prostředí, nedostatečná znalost vyučovacího jazyka, nedostatečné zajištění finančních prostředků na hrazení nákladů spojených s účastí na vzdělávání, nedostatečné zajištění základních (fyzických nebo psychických) potřeb žáka a/nebo absence spolupráce rodičů se školou (Němec, 2023, s. 5).

Žákům, kteří mají SVP z důvodu sociálního znevýhodnění, by měla škola poskytovat podporu v rámci prvního až třetího stupně PO, přičemž od druhého stupně je potřeba doporučení školského poradenského zařízení (dále „ŠPZ“). Jak ale uvádí Němec (2023, s. 7) „řada žáků se sociálním znevýhodněním tímto vyšetřením neprojde, a proto podporu získat nemůže“.

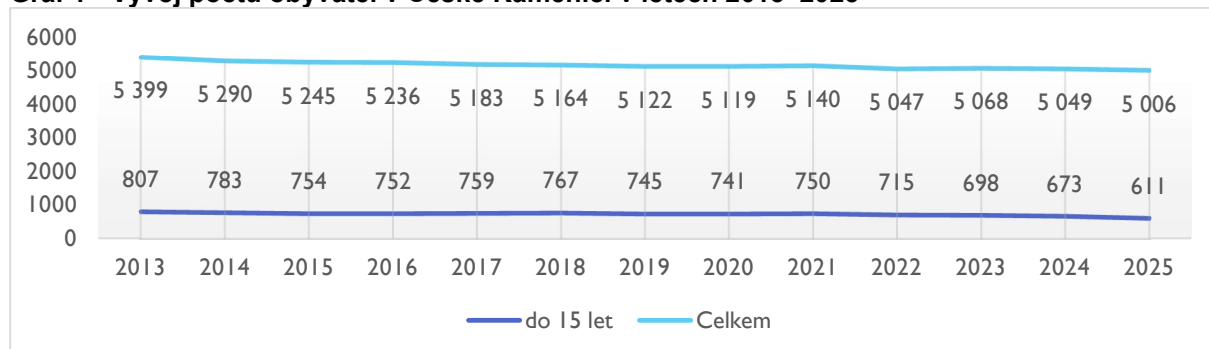
V odborných textech se setkáváme s různou terminologií, např. *žák s potřebou podpory z důvodu sociálního znevýhodnění*, *sociálně znevýhodněný žák*, *žák ze sociálně znevýhodněného prostředí/rodiny*, (nejen) z důvodu lepší čtivosti textu zde budeme používat termín *žák se sociálním znevýhodněním*.

⁴ Národní pedagogický institut České republiky (NPI) vydal tuto metodiku ([2024_NEMEC-Zbynek-Identifikace-zaku-se-SZ_final_web.pdf](#)) v rámci projektu Podpora rovných příležitostí (PROP). Hlavním autorem metodiky je Zbyněk Němec z Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy, který s NPI ČR dlouhodobě spolupracuje. K textu metodiky NPI ČR nabízí zájemcům také bezplatný webinář. Volně ke stažení jsou také interaktivní tabulky pro záznam výsledků identifikace a jednoduché formuláře pro reportování výsledků identifikace u žáků objednaných na vyšetření do školského poradenského zařízení.

3. Kontext: sociodemografická struktura České Kamenice

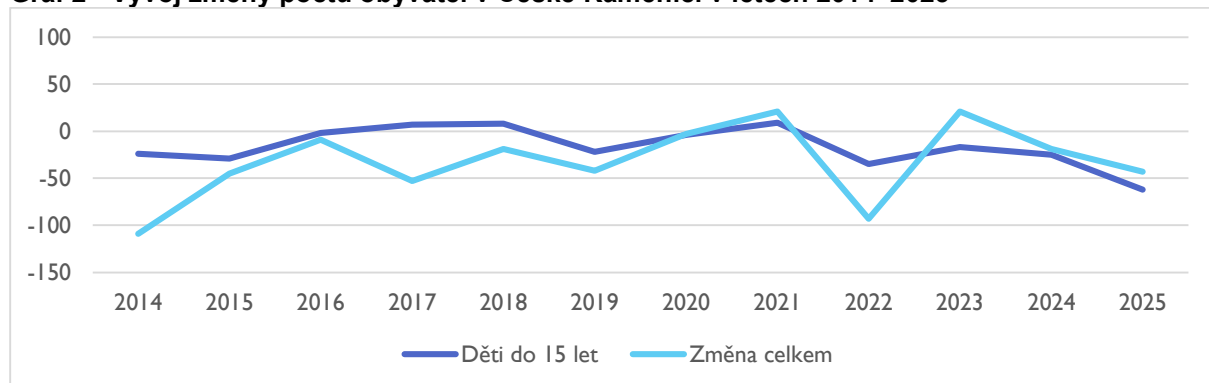
Česká Kamenice je starobylé město ležící v údolí říčky Kamenice 17 km východně od Děčína. Jeho součástí jsou místní části Pekelský Důl, Dolní Kamenice, Filipov, Huníkov, Horní Kamenice, Kamenická Nová Víska, Kerhartice a Líska. K 31. 12. 2024 žilo v České Kamenici 5006 lidí, z toho 2176 mužů a 2219 žen. V posledních 10 letech můžeme sledovat, že se počet obyvatel příliš nemění (z 5245 v roce 2015 na 5006 v roce 2025, viz grafy č. 1 a 2), o výraznějším poklesu můžeme mluvit u počtu dětí do 15 let (ze 754 v roce 2015 na 611 v roce 2025, viz grafy č. 1 a 2).

Graf 1 - Vývoj počtu obyvatel v České Kamenici v letech 2013–2025

Zdroj: <https://mv.gov.cz/clanek/informativni-pocty-obyvatel-v-obcich.aspx>; stav k 1.1. daného roku

Graf 2 - Vývoj změny počtu obyvatel v České Kamenici v letech 2014–2025

Zdroj: vlastní výpočet, změna stavu oproti předchozímu roku

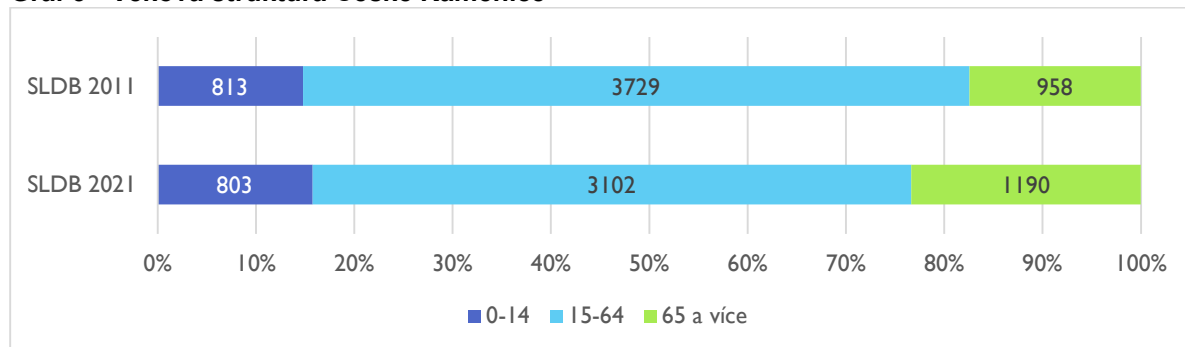
Na počet obyvatel České Kamenice neměl významnější vliv ani příchod obyvatel Ukrajiny v roce 2021 v důsledku válečného konfliktu a jejich připočtení v roce 2023, jsou to však jediné dva roky, kdy můžeme u celkového stavu obyvatel sledovat nárůst. Dle aktuálních údajů z Ministerstva vnitra ČR je pobytové oprávnění v souvislosti s válkou na Ukrajině uděleno v České Kamenici k 27. 4. 2025 pouze 35 osobám, z toho je 5 dětí do 15 let⁵.

Co se týká věkové struktury obyvatelstva, k 1. 1. 2025 jsou děti a mládež ve věku do 15 let zastoupené počtem 611 a tím představují 12 % z celkového počtu všech obyvatel města. To je výrazný pokles oproti roku 2017 (Svobodová, 2019), kdy byl podíl dětí do 15 let 15,5 % (823) všech obyvatel. Mírnější změnu naznačuje i srovnání z údajů ze Sčítání (SLDB 2011 a 2021)

⁵ <https://mv.gov.cz/soubor/pocty-osob-s-udelenym-pobytovim-opravnemim-v-souvislosti-s-vaalkou-na-ukrajine-xls.aspx>. Od 24. 02. 2022 do 21. 03. 2022 bylo těmto osobám uděleno dlouhodobé vízum za účelem strpění. Od 22. 03. 2022 je těmto osobám udělována dočasná ochrana. Dle zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaných invazí vojsk Ruské federace, se všechny tyto osoby, považují za osoby s dočasnou ochranou (MV ČR).

v grafu č. 3, kdy počet dětí do 15 let klesl. Jejich podíl se ale mírně zvedl ze 14,7 % v roce 2011 na 15,7 % v roce 2021.

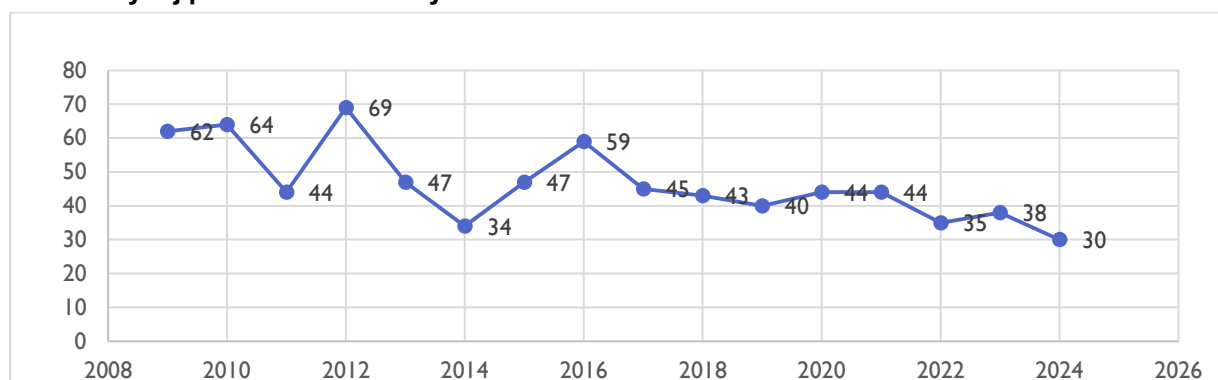
Graf 3 - Věková struktura České Kamenice

Zdroj: ČSÚ, SLBD, k 26. 3. 2011 a 26. 3. 2021

Na vytíženost vzdělávací sítě a na to, jak se bude situace vyvíjet v nejbližších letech, má přímý vliv počet živě narozených dětí, podrobněji viz graf č. 4. Zatímco mezi 2009-2016 lze v počtu živě narozených dětí pozorovat výkyvy, tak mezi 2017-2021 se jejich počet stabilizoval v rozmezí 40-45 dětí. V posledních letech dochází k poklesu jejich počtu a ve sledovaném období klesl na polovinu.

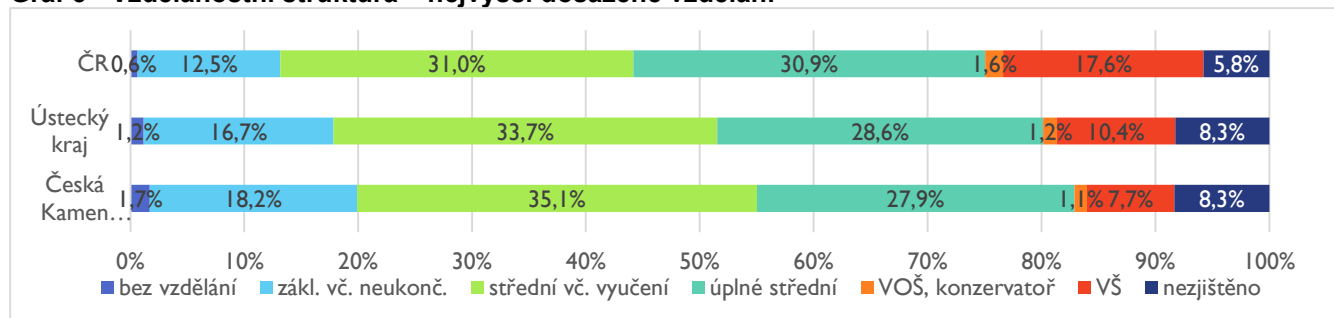
Graf 4 - Vývoj počtu živě narozených dětí v České Kamenici

Zdroj: ČSÚ, za celý rok – k 31. 12. daného roku.

Úroveň vzdělanosti v České Kamenici se od celorepublikové podstatně liší, horší je situace i ve srovnání s Ústeckým krajem, jak ukazuje graf č. 4. Za pozornost stojí téměř trojnásobný podíl lidí bez vzdělání a o 6 % vyšší podíl osob pouze se základním vzděláním oproti průměru ČR. V České Kamenici je také o 10 % míň absolventů VŠ, než je celorepublikový průměr.

Graf 5 - Vzdělanostní struktura – nejvyšší dosažené vzdělání

Zdroj: ČSÚ, SLBD, 2021, k 26. 3. 2021

4. Sociální vyloučení v České Kamenici

Jedním z nástrojů, který umožňuje posoudit míru zatížení sociálním vyloučením jednotlivých obcí, je **index sociálního vyloučení**⁶. Česká Kamenice spadá do kategorie obcí s nejvyšší mírou sociálního vyloučení (kategorie 12 až 30 bodů), kam patřilo v roce 2023 3,9 % obcí. Mezi lety 2016 a 2023 se většinou hodnota indexu v České Kamenici pohybovala mezi 13 a 15, vyšší byla pouze v roce 2017 a v roce 2023, blíže viz tab. č. 1. Při podrobnějším prozkoumání jednotlivých složek indexu lze vyčíst, že jeho zvýšení v roce 2017 bylo způsobeno vyšším podílem uchazečů o zaměstnání a v roce 2023 vyšším podílem žáků, kteří ukončili povinnou školní docházku v sedmé nebo osmé třídě základní školy (viz Lang, 2024; interní data ASZ).

Tabulka 1 - Index sociálního vyloučení v České Kamenici

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Index sociálního vyloučení	15	17	15	13	14	14	15	18

Zdroj: ASZ

4.1 Sociálně vyloučené lokality

Zatímco v Přihlášce ke spolupráci s ASZ bylo identifikováno 5 SVL, ve vstupní analýze města Česká Kamenice – výzkumné zprávě (Charvát, 2019) bylo identifikováno několik konkrétních domů v ulicích Úzká, Zahradní, U Benaru, Pivovarská, Kerhartice, Kunratice, Děčínská a Tyršova (více viz Mapu 1 níže). Dle výše citované analýzy žily v České Kamenici sociálně vyloučené rodiny a jedinci i mimo uvedené lokality. Celkový počet sociálně vyloučených obyvatel analýza odhadovala na 250 až 300, dalších 100 až 150 obyvatel identifikovala jako sociálním vyloučením bezprostředně ohrožené. Počet dětí a žáků se sociálním znevýhodněním citovaná analýza odhaduje na 140 až 180.

Pro představu o rozmístění uvedených sociálně vyloučených lokalit viz mapu č. 1 - Kerhartice jsou místní částí České Kamenice, Kunratice mají sice samostatný obecní úřad, ale jejich obyvatelé využívají veškerou občanskou obslužnost v České Kamenici včetně mateřské a základní školy, proto jsme je do této analýzy zařadili. V lokalitách Kerhartice a Kunratice je sociální vyloučení umocněno faktem, že se nacházejí cca 5 km od České Kamenice a jsou jen velmi omezeně dostupné hromadnou dopravou. Jak z Kunratic, tak z Kerhartic mají děti a žáci ráno pouze jednu možnost stihnout autobus do České Kamenice před osmou hodinou, další spoj jede až o několik hodin později, což nemá příznivý vliv na jejich školní docházku.

⁶ Index sleduje stav, resp. rozsah sociálního vyloučení prostřednictvím indikátorů pokrývajících dimenze chudoby, vyloučení z bydlení, vyloučení z oficiálního trhu práce, vyloučení ze vzdělávání a dimenzi zadluženosti (Lang & Matoušek, 2020). Škála indexu nabývá hodnot od 0 do 30 bodů, přičemž hodnota 0 znamená absenci nebo minimální rozsah sociálního vyloučení a hodnota 30 bodů nejvyšší míru zatížení sociálním vyloučením.

Mapa 1 - SVL, typologie jejich velikosti a intenzity sociálního vyloučení

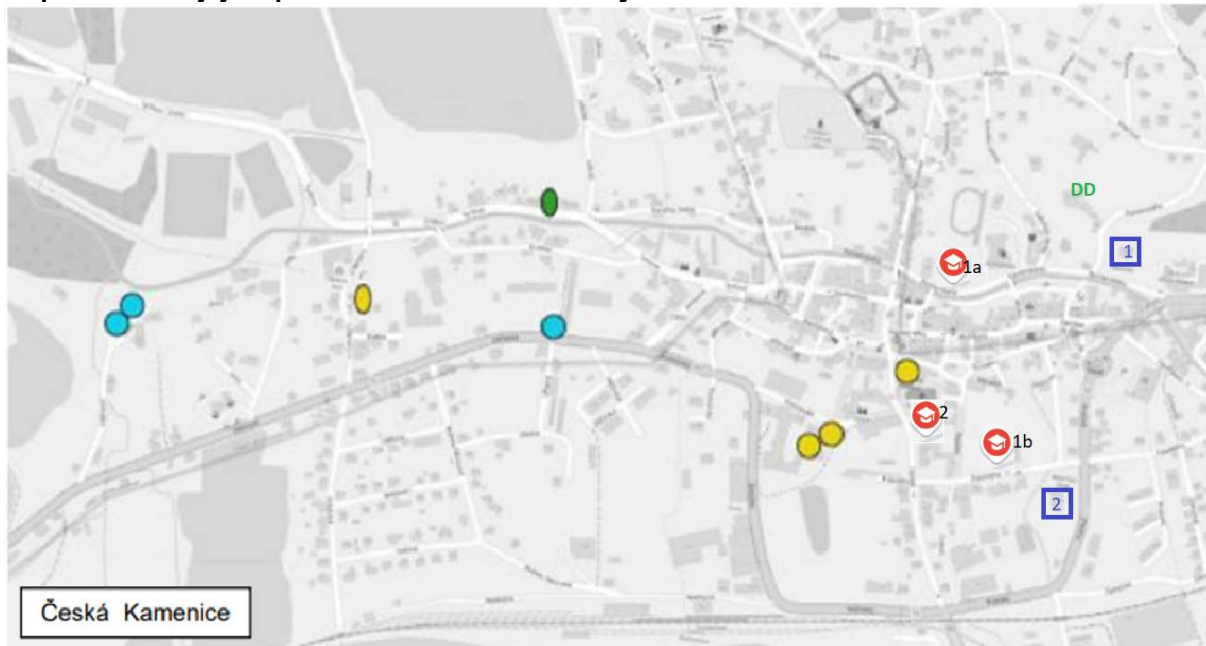

Zdroj: Vstupní analýza (Charvát, 2019, s. 56), zelená – sociálně vyloučené rodinné domy, modrá – sociálně vyloučený bytový dům nebo skupina takových domů, žlutá – bytový dům s vyšším podílem sociálně vyloučených bytů.

5. Vzdělávací soustava v České Kamenici

V České Kamenici se nacházejí dvě mateřské školy (MŠ Komenského a MŠ Palackého), jedna základní škola spojená s osmiletým gymnáziem (ZŠ T. G. Masaryka) a dále Speciální základní škola (SpZŠ a PŠ), jejíž součástí jsou dva obory Praktické školy (zřizovatelem je Ústecký kraj, ten také zřizuje dětský domov Země dětí). Město Česká Kamenice je dále zřizovatelem Základní umělecké školy a Centra dětí a mládeže Česká Kamenice. Vedle toho zde pod děčínským Mateřským centrem Rákosníček funguje dětská skupina Neposeda (max. 10 dětí ve věku 1-4 let).

Mapa 2 - SVL a jejich poloha ve vztahu ke školským zařízením

Zdroj: Vstupní analýza (Charvát, 2019, s. 56), vlastní zpracování. 1- MŠ Komenského, 2 – MŠ Palackého, 1a – první stupeň ZŠ T. G. Masaryka, 1b – 2. stupeň ZŠ T. G. Masaryka, 2. SpZŠ a PŠ; DD – Dětský domov Děti Země

Co se týká umístění školských zařízení ve vztahu k vyloučeným lokalitám, vzdálenější lokality jako Úzká, Zahradní a U Benaru jsou od obou MŠ vzdálené přibližně 1,5 km a autobusové spoje ráno jedou 2-3 za hodinu. V roce 2020 došlo ke změně spádovosti MŠ, kdy jsou sice všechny ulice spádově příslušné k oběma MŠ, ale jsou u nich uvedené výjimky⁷. Spádově Česká Kamenice společně s Janskou a Srbskou Kamenicí vytvořila jeden společný spádový obvod. K MŠ Komenského jsou přiřazeny navíc děti s trvalým bydlištěm v Kunraticích. Vzhledem k jeho blízkosti, děti z dětského domova pravděpodobně navštěvují především MŠ Komenského. V České Kamenici je pouze jedna základní škola běžného typu, takže spádové oblasti v tomto případě nejsou relevantní, protože tuto školu navštěvují žáci z celé České Kamenice, Kunratic, Srbské Kamenice, Janské, Kytlic a Jetřichovic⁸. Tato analýza sleduje především skladbu žáků ve speciálních třídách.

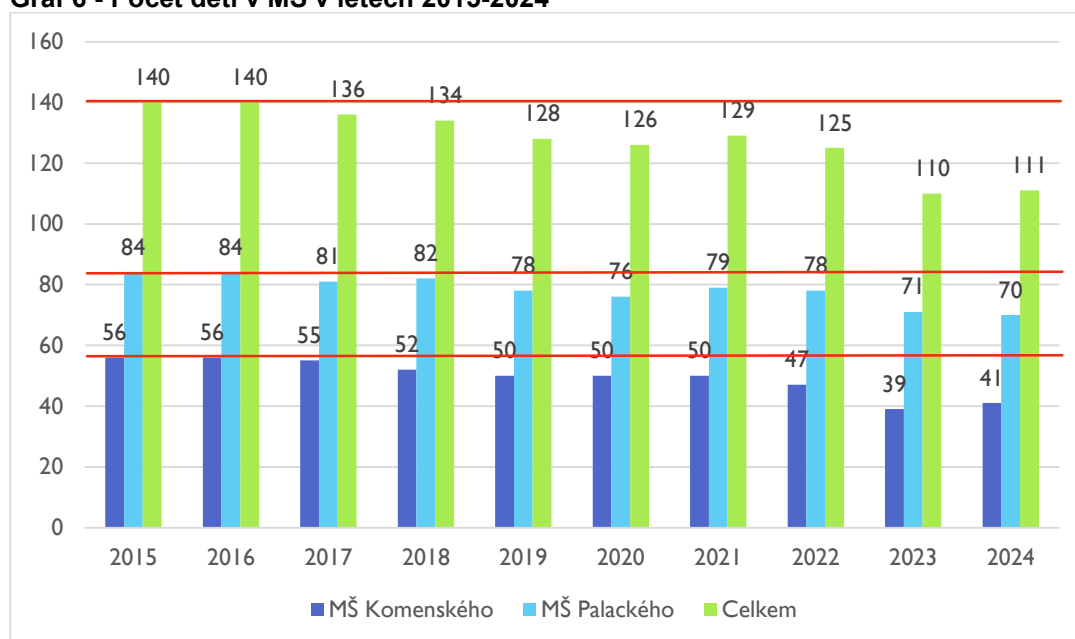
⁷ Příklad – obě MŠ mají uvedené Kerhartice, ale u MŠ Palackého je uvedeno „vyjma č. p. 165 a 166“, tzn. že tato čísla popisná patří pod MŠ Komenského. Možná by bylo elegantnějším řešením vyjmenovat ty adresy, které k dané MŠ patří než ty, které k ní nepatří. Odkaz na Vyhlášku: [File.ashx](#)

⁸ [Školská zařízení - Česká Kamenice](#)

5.1 Mateřské školy

Zřizovatelem obou mateřských škol je město Česká Kamenice a nachází se v nich 5 běžných tříd o celkové kapacitě 140 dětí (28 dětí na třídu). Dle rozhovorů s oběma ředitelkami MŠ přispělo přespádování ke spravedlivějšímu rozdělení dětí ze sociálně vyloučených lokalit. Z předchozí vstupní analýzy v oblasti vzdělávání (Svobodová, 2019) vyplynulo, že nerovnoměrné rozdělení ze SVL nebylo způsobeno volbou rodičů, ale preferencí zástupců MŠ. V blízké době město plánuje sloučení obou MŠ a v několika rozhovorech se objevovala potřeba dohlédnout na zachování rozdělení spádových obvodů pro jednotlivá pracoviště i po sloučení do jednoho subjektu.

Graf 6 - Počet dětí v MŠ v letech 2015-2024

Zdroj: Výkazy MŠMT, vždy ke 30.9. daného roku, s vyznačenými kapacitami (56 a 84)

Dle vstupní analýzy (Svobodová, 2019) byly kapacity mateřských škol v České Kamenici dlouhodobě naplněné. Od roku 2018 ale začíná v MŠ klesat počet dětí, což koresponduje se snižujícím se počtem živě narozených dětí od roku 2017 (blíže viz graf č. 4). Problém nedostačujících kapacit MŠ z roku 2019 už není aktuální a MŠ aktuálně navštěvuje průměrně 22,2 dítěte na třídu. V individuálním vzdělávání byly ve školním roce 2024/25 v MŠ další 2 děti.

Z celkového počtu dětí v mateřských školách (111 dětí) bylo 8 dětí (přibližně 7 %) mladších 3 let. V letošním školním roce nezamítly MŠ v České Kamenici žádnou žádost o přijetí. 39 dětí (35 %) bylo ve věku 5–6 let a jednalo se tedy o předškoláky. Z této skupiny 2 děti (5 %) nově nastoupily do vykazující mateřské školy⁹.

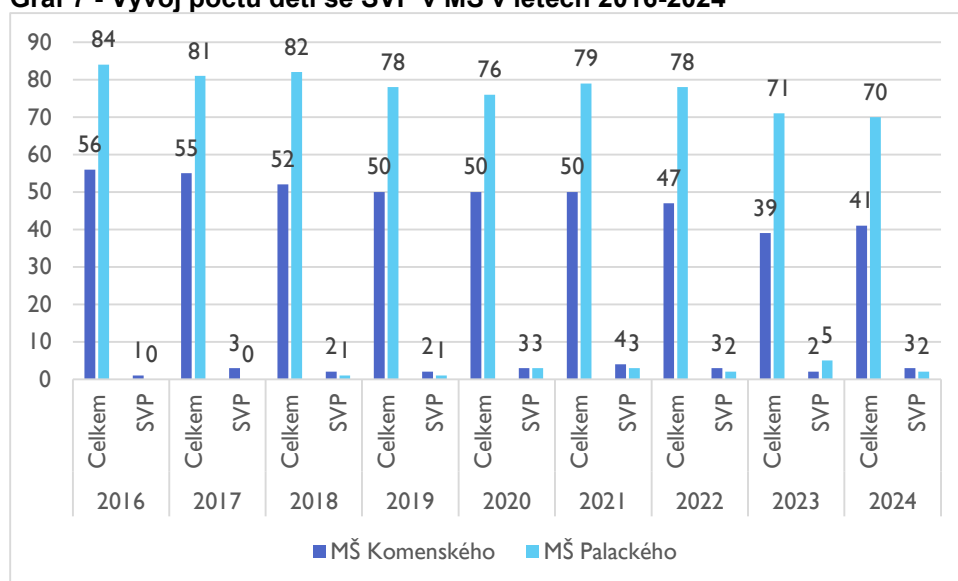
⁹ Netýká se dětí vzdělávaných ve zbývající době podle § 34 odst. 10 a dětí s individuálním vzděláváním podle § 34b školského zákona. Mohou to být ale děti, které se přistěhovaly do České Kamenice, ale do MŠ už dříve chodily jinde.

5.2 Předškolní vzdělávání ve vztahu k segregaci

S pomocí dat z výkazů o MŠ (S01) lze zjistit počty a podíly dětí se SVP a také, jak se tyto počty ve sledovaném období vyvíjely. K 30. 9. 2024 mateřské školy v České Kamenici evidovaly celkem 5 dětí se SVP (4,5 %; podíl dětí se SVP v ORP Děčín byl 8 %). V MŠ Komenského se jedná o 2 děti se středně těžkým mentálním postižením a 1 se závažnými vadami řeči, v MŠ Palackého o 1 dítě s vadou řeči a 1 s vývojovou poruchou chování.

Jak ukazuje graf č. 7, v MŠ Komenského mají s dětmi se SVP dlouholeté zkušenosti a kromě šk. r. 2023/24 měli vždy těchto dětí více než v MŠ Palackého (z počtu 5 dětí ve šk. roce 2023/24 byly 3 se SVP z důvodu odlišných životních a kulturních podmínek). Obě MŠ zaměstnávají v aktuálním školním roce asistentky pedagoga na 1,75 úvazku.

Graf 7 - Vývoj počtu dětí se SVP v MŠ v letech 2016-2024

Zdroj: Výkazy MŠMT, vždy ke 30.9. daného roku

Zástupkyně obou MŠ v rozhovorech vyzdvihovaly dobrou spolupráci s SPC a PPP a především fakt, že ŠPZ mají pochopení, když rodiče nedorazí na sjednaný termín. K identifikaci dětí se sociálním znevýhodněním v ŠPZ ale spíše nedochází, metodiku podle Z. Němce budou v MŠ využívat až na podzim.

Pro stanovení počtu dětí se sociálním znevýhodněním jsme odkázáni na odhady místních aktérů, neboť podle výkazu MŠMT nemají MŠ ve šk. r. 2024/25 žádné děti se SVP z důvodu odlišného kulturního prostředí nebo jiných životních podmínek. Obě ředitelky MŠ v rozhovorech uvedly, že děti ze SVL nastupují do MŠ až na povinný předškolní rok. V letošním školním roce však nově nastoupily v této věkové skupině pouze 2 děti z 37 předškoláků. V loňském školním roce byla situace velmi odlišná – do MŠ Komenského nastoupilo nově 1 dítě z 16 předškoláků a 12 z 24 na MŠ Palackého. Kromě dětí nastupujících nově až na povinnou předškolní docházku mohou jako indikátor sociálního znevýhodnění sloužit informace o počtech dětí, které mají odpuštěnou úplatu za předškolní vzdělávání (ve šk. r. 2024/25 došlo k jejímu zvýšení na 600 Kč za měsíc), a počty těch, kterým byly poskytnuté bezplatné obědy. Na MŠ Komenského v letošním roce podporu formou obědů zdarma nevyužívají, v loňském roce poskytovali obědy zdarma 1 dítěti. Děti z dětského domova mají

stravné a školkové odpuštěné, ale údaje o tom, kolik takových dětí v obou MŠ je, chybí. Na MŠ Palackého jsou do projektu Obědy do škol zapojené 4 děti, 8 dětí má odpuštěné školkové. **Pokud bychom vycházeli z předpokladu, že by v MŠ měl být stejný podíl dětí se sociálním znevýhodněním jako v ZŠ, kde je to 23,7 % všech žáků a MŠ podle kvalifikovaných odhadů navštěvuje 8 dětí se SZ (a můžeme k nim připočíst 7 dětí z přípravné třídy), znamenalo by to, že v předškolním věku je v MŠ nebo PT 12 % dětí se SZ. Můžeme předpokládat, že minimálně dalších 15 dětí se SZ MŠ momentálně nenavštěvuje** (ředitelky MŠ v rozhovorech tuto skutečnost zdůrazňovaly a chtěly by ji změnit).

Obě zástupkyně MŠ předpokládají, že důvodem, že děti se sociálním znevýhodněním nastupují do MŠ až na povinné předškolní vzdělávání, je nedůvěra rodičů. Ve školkách tak pořádají akce pro celé rodiny, aby se mohly s prostředím a učitelkami více seznámit. Uváděly ale také, že některé děti jim musel pomoci dohlédávat OSPOD, aby vůbec do povinného ročníku MŠ nastoupily. Dalším důvodem neúčasti dětí na předškolním vzdělávání je doprava dětí a jejich rodičů z Kerhartic, zejména proto, že chybí spoj pro návrat rodičů domů po odvedení dětí do školky.

Za velmi důležitou považují ředitelky MŠ zpětnou vazbu na svojí práci, a to především ze strany základní školy – přály by si více informací o tom, jak jsou „jejich“ děti na základní školu připravené a v jakých oblastech by je měly více podpořit, aby byl přechod mezi MŠ a ZŠ co nehladší.

Význam předškolního vzdělávání pro další vzdělávací dráhu dítěte

Dlouhodobé výzkumy (např. CERGE-EI nebo PAQ Research) ukazují, že předškolní vzdělávání souvisí se školní úspěšností také v Česku. Děti ze sociálně vyloučených lokalit mají třikrát vyšší šanci na začlenění do běžné základní školy (nikoli speciální či praktické), pokud absolvovaly 2 a více let předškolní výchovy. A to i pokud pocházejí z jinak stejné lokality a ze stejně vzdělaných rodin. Děti z nižších socioekonomických vrstev, které chodily 2 roky do školky, také méně opakují ročníky na ZŠ a dosahují o 20–30 bodů lepšího skóre v testech PISA. Opět, i pokud pocházejí z jinak srovnatelných rodin a studují stejné školy (Prokop, 2022).

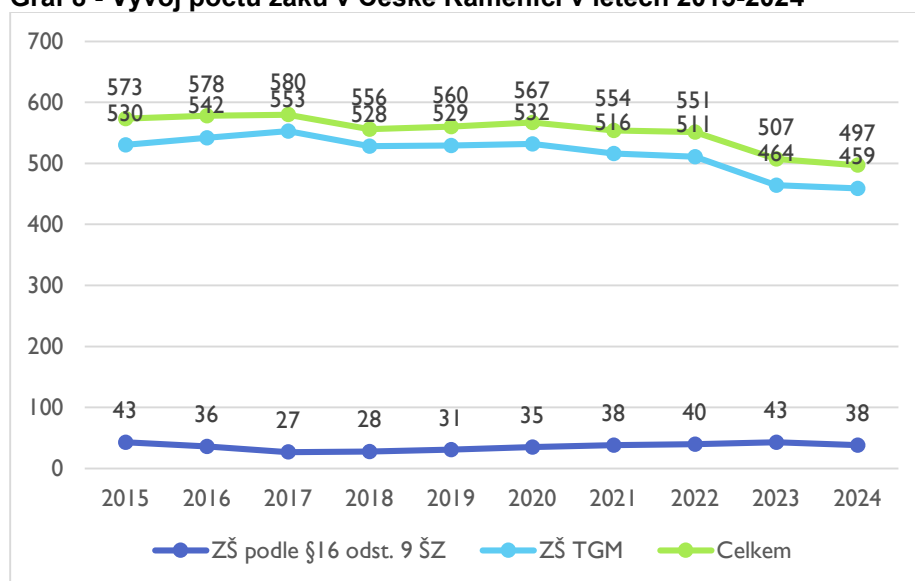
Výhodné je to i pro stát: **každá investovaná koruna se mnohonásobně vrátí** – v podobě vyšších daňových příjmů a nižších nákladů na veřejné služby. Například analýza think-tanku CERGE-EI (Kalíšková et al. 2016) ukazují, že návratnost investic do kvalitního předškolního vzdělávání může dosahovat až **7 až 10 Kč za každou 1 Kč vloženou**, a to zejména v případě dětí z ohrožených rodin. **ORP s vysokou destabilizující chudobou a vysokou docházkou do školek mají o třetinu nižší neprospívání a nedokončování základního vzdělávání oproti podobným ORP s nízkou účastí v MŠ. Kvalitní předškolní vzdělávání podle řady studií podporuje základní znalosti, dovednosti a socio-emoční vývoj, které jsou rozhodující pro dobrý start dítěte na základní škole.** (Prokop et al. 2020)

5.3 Základní školy

V České Kamenici se nacházejí dvě základní školy – ZŠ T. G. Masaryka a gymnázium Česká Kamenice (dále jen ZŠ TGM) je plně organizovanou základní školou s kapacitou 580 žáků (od roku 2012 sloučený subjekt s osmiletým gymnáziem s kapacitou 240 žáků) a druhá je ZŠ podle § 16 odst. 9 zřizovaná Ústeckým krajem (dále SpZŠ a PŠ). Ve školním roce 2024/25 navštěvovalo základní školu 459 žáků (79 % kapacity) v 21 třídách (21,9 žáka na třídu) a SpZŠ a PŠ 38 žáků (33 % kapacity) v 5 třídách (7,6 žáka na třídu). Gymnázium navštěvovalo 230 žáků a studentů, z nich PŠD plnilo 118 žáků. ZŠ TGM má již několik let zřízenou přípravnou třídu pro děti s odkladem školní docházky, v letošním školním roce jí navštěvovalo 12 dětí.

Počet žáků v České Kamenici celkem kolísá s významným poklesem v posledních dvou letech. Podrobnější vývoj i s pohledem na rozdělení žáků do speciální a běžné školy zobrazuje graf č. 8. Tento vývoj nekopíruje věrně vývoj počtu živě narozených dětí (graf 4), protože nezahrnuje žáky nižšího stupně gymnázia a zároveň je základní škola spádovou pro Kunratice, Srbskou Kamenici, Janskou, Kytlice a Jetřichovice. Každopádně žáci SpZŠ a PŠ představovali ve sledovaném období nejméně 5 % a nejvíce 8 % všech žáků a také nejsou pouze žáky z České Kamenice.

Graf 8 - Vývoj počtu žáků v České Kamenici v letech 2015-2024

Zdroj: Výkazy MŠMT, vždy k 30.9. daného roku

5.4 Základní vzdělávání ve vztahu k segregaci

Dle výkazu M03 ZŠ TGM vzdělávala k 30. 9. 2024 71 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (15 % všech žáků) a 5 žáků s jiným než českým státním občanstvím. Podle individuálního vzdělávacího plánu se vzdělávali 3 žáci. Základní vzdělávání probíhá podle školního vzdělávacího programu s názvem „Učíme se pro život“. 5 žáků bylo vzděláváno podle upravených výstupů ŠVP.

Jak se vyvíjela situace žáků se SVP v čase ukazuje tab. č. 2.a graf č. 9: na ZŠ TGM se podíl žáků se SVP za posledních 10 let zdvojnásobil, je to dáno nejen nárůstem absolutního počtu těchto žáků (na běžné škole), ale také snižujícím se celkovým počtem žáků. Zatím nedosahuje hodnot pro ORP Děčín, kde je podíl žáků se SVP v běžných školách až 19,7 %. Vývoj ve

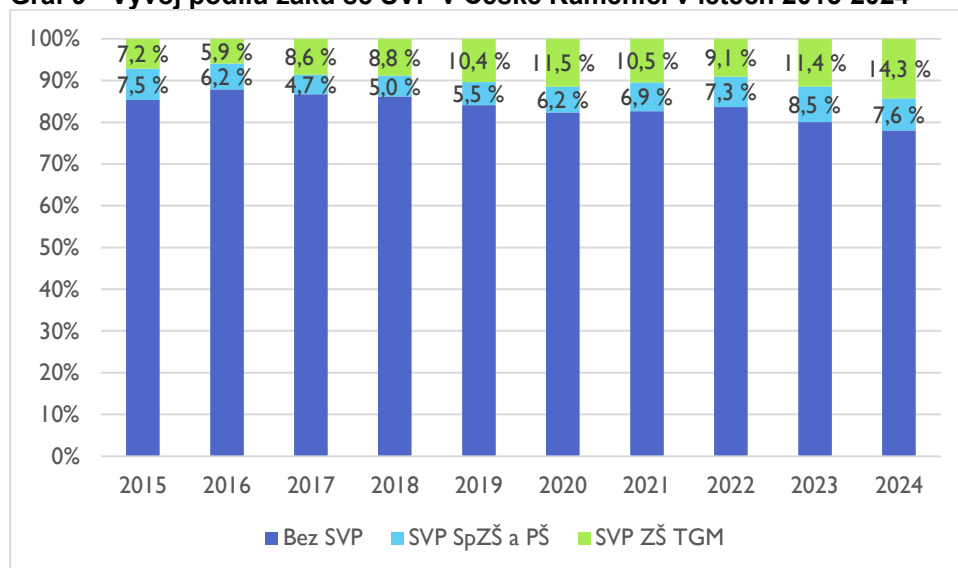
srovnání se SpZŠ a PŠ má podobnou tendenci: v roce 2015 byl podíl žáků se SVP ze všech žáků v České Kamenici prakticky vyrovnaný. V roce 2024 je na ZŠ TGM také dvakrát větší než na SpZŠ a PŠ. V České Kamenici se postupně prosazuje začleňování žáků se SVP do běžného vzdělávacího proudu a pravděpodobně také jejich častější a včasější diagnostika.

Tabulka 2 - Vývoj podílu žáků se SVP na základní škole TGM

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Počet žáků se SVP	41	34	50	49	58	65	58	50	58	71
Počet žáků celkem	530	542	553	528	529	532	516	511	464	459
Podíl žáků se SVP (%)	7,7	6,3	9,0	9,3	11,0	12,2	11,2	9,8	12,5	15,5

Zdroj: Výkazy MŠMT, k 30.9. daného roku

Graf 9 - Vývoj podílu žáků se SVP v České Kamenici v letech 2015-2024

Zdroj: Výkazy MŠMT, vždy k 30.9. daného roku, podíl žáků se SVP na dané škole z celkového počtu žáků

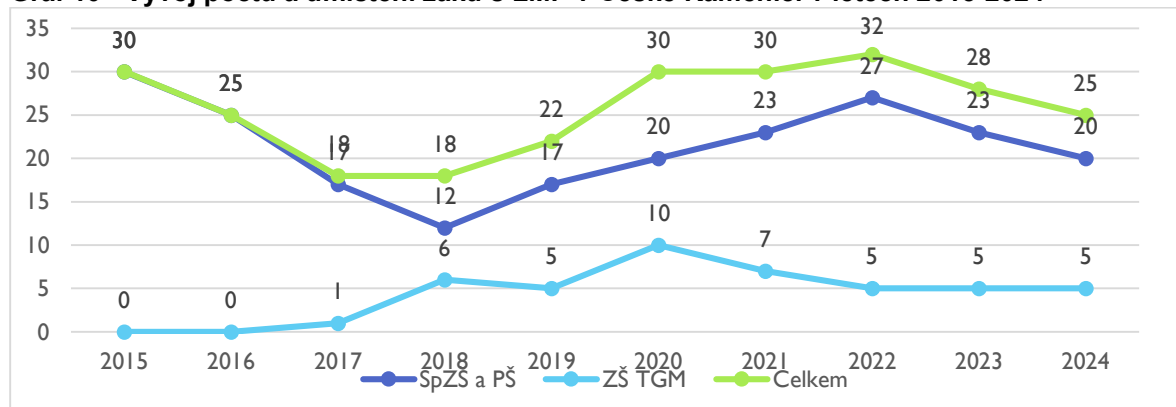
Z 38 žáků SpZŠ a PŠ¹⁰ měli všichni zdravotní postižení, navíc 13 z nich i jiné zdravotní znevýhodnění a 14 SVP z důvodu odlišného kulturního prostředí a jiných životních podmínek. Co se týče zdravotního postižení, v 30 případech šlo o mentální postižení (v 10 případech se středně těžkým a těžkým MP, u **20 žáků se jednalo o lehké MP**). 7 žáků spadalo do kategorie „žák s více vadami“ a 1 měl poruchu autistického spektra. Podle individuálního vzdělávacího plánu bylo vzděláváno 8 žáků.

Samostatnou kapitolou v rámci SVP je lehké mentální postižení. Do šk. roku 2019/20, kdy došlo ke sloučení žáků ze dvou budov SpZŠ a PŠ do jedné, byli žáci s LMP vzdělávání odděleně od žáků s jiným typem zdravotního postižení. V celém sledovaném období představovali v České Kamenici žáci s LMP 3–6 % žakovské populace. Od šk. r. 2018/19 jsou žáci s LMP častěji vzděláváni na ZŠ TGM, pro představu viz graf č. 10 (níže). Ve šk. roce 2024/25 však žáci s LMP stále představují více než polovinu žáků SpZŠ a PŠ (20 z 38) a jak

¹⁰ Pro 21 žáků realizují vzdělávání dle upravených výstupů ŠVP pro základní vzdělávání a pro 17 dle ŠVP pro ZŠ speciální.

ukazují data o žácích se sociálním znevýhodněním níže, dochází k překryvu sociálního znevýhodnění s diagnózou lehkého mentálního postižení¹¹.

Graf 10 - Vývoj počtu a umístění žáků s LMP v České Kamenici v letech 2015-2024

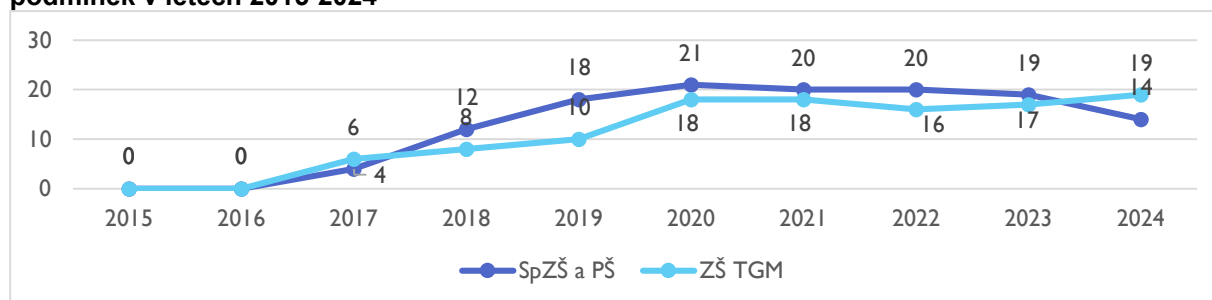

Zdroj: Výkazy MŠMT, vždy k 30.9. daného roku

Žáci se sociálním znevýhodněním

Co se týče statistiky/evidence žáků vyžadujících podporu z důvodů sociálního znevýhodnění, je situace komplikovaná. Z výkazů MŠMT lze ve vztahu k sociálnímu znevýhodnění vycházet pouze z údajů o počtech žáků se speciálními vzdělávacími potřebami z důvodu odlišného kulturního prostředí nebo jiných životních podmínek. Zkušenosti z předchozích šetření¹² ale ukazují, že tato data nereflktují skutečné počty dětí a žáků, kteří potřebují tuto podporu. Údaje ve výkazech napříč ČR dokazují, že tato data vypovídají o různé praxi diagnostiky a evidence těchto žáků. Jak se počet žáků se SVP z důvodu sociálního znevýhodnění vyvíjel v čase, ukazuje graf č. 11. Za pozornost stojí, že absolutní počet těchto žáků v celém sledovaném období byl vyšší na SpZŠ a PŠ než na ZŠ TGM, a to i navzdory tomu, že počet žáků školy byl průměrně 14,8krát nižší. Absolutní počet těchto žáků se na ZŠ TGM oproti SpZŠ a PŠ zvýšil až ve šk. roce 2024/25.

Graf 11 - Vývoj počtu žáků se SVP z důvodu odlišného kulturního prostředí nebo jiných životních podmínek v letech 2015-2024

Zdroj: Výkazy MŠMT, vždy k 30.9. daného roku

¹¹ O zaměňování SZ s LMP se začalo ve veřejném diskurzu více mluvit po rozsudku Evropského soudu pro lidská práva *DH a ostatní proti České republice* v roce 2007 a podrobněji i s rozsáhlými doporučeními se tématu věnuje [Analytická zpráva](#) (Hoření et al., 2022).

¹² Například ČŠI ve své tematické zprávě *Hodnocení úspěšných strategií základních škol vzdělávajících znevýhodněné žáky* upozorňuje, že identifikace a na to navazující vykazování žáků se SVP z důvodu odlišných kulturních a jiných životních podmínek v dokumentaci škol neodpovídá sociálnímu složení žáků školy. Podobně na „poddiagnostikování“ sociálního znevýhodnění poukazuje studie Národního pedagogického institutu České republiky, kdy v rámci komparace údajů ČSÚ a MŠMT v obcích s rozšířenou působností a okresech, kde je podíl obyvatel s nejvyšší základním vzděláním vysoký, autoři zaznamenali nízký identifikovaný podíl sociálně znevýhodněných žáků ve školách. Na stejný problém narážela také ASZ při mapování situace ve spolupracujících obcích v projektu *Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se SVL*.

Data dostupná z výkazů škol ale nevypovídají o skutečném počtu žáků s potřebou podpory z důvodu sociálního znevýhodnění. Obě školy v aktuálním školním roce využívají diagnostiku SZ podle Z. Němce, z rozhovorů dále vyplývá, že **se sociální znevýhodnění týká všech žáků na SpZŠ a PŠ a zhruba 18 % žáků ZŠ TGM**¹³. Tato skutečnost by mohla znovu poukazovat na systematické vyčleňování žáků se sociálním znevýhodněním mimo hlavní vzdělávací proud - i když tam nejsou vyčleněni všichni žáci se SZ, ale všichni žáci, kteří tam jsou, jsou žáci se SZ. **Za pozornost také stojí, že většina žáků do této školy přichází v pozdějších ročnících, kdy selhávají v běžné škole**¹⁴. V rozhovoru s ředitelkou také zaznělo, že školu navštěvuje více sourozenců z jedné rodiny, či že někteří rodiče jsou absolventi školy a radši dají dítě na tuto školu než na tu druhou, kterou neznají. **Tady vyvstává otázka, na jakém základě takové případy dostávají od školského poradenského zařízení doporučení na zařazení do speciální školy, protože sociální znevýhodnění není diagnóza opravňující ke vzdělávání ve speciální škole, neboť nevytváří handicap, který by vyžadoval snižování obsahu a rozsahu učiva.**

Přesné počty romských žáků na jednotlivých školách nesmí ASZ zveřejňovat (navíc se jedná o kvalifikované odhady vedení), v České Kamenici bylo k 30. 9. 2024 vzděláváno 111 romských žáků, což je 22 % všech žáků v České Kamenici. Z těchto 111 žáků je 10 vzděláváno podle RVP s upravenými výstupy a 5 podle RVP základní školy speciální.

Co se týká žáků s jiným než českým občanstvím, v letošním školním roce jich bylo všech 5 vzděláváno na ZŠ TGM - 4 byli s ukrajinským a 1 s vietnamským občanstvím.

Místní aktéři v rozhovorech uvádějí, že v České Kamenici se dětem a žákům se sociálním znevýhodněním věnuje pozornost a podpora – identifikují se žáci pro podporu přes obědy do škol z nadace Women4women (ZŠ TGM), školy doporučují žákům aktivity nízkoprahového zařízení pro děti a mládež (dle některých aktérů by mělo navýšit svou kapacitu), škola realizuje akce pro celé rodiny a spolupracuje s OSPOD při řešení vyvstalých problémů. Zástupci školy potvrzují snahu a ambice, aby žáci se SZ dále studovali na středních školách (v České Kamenici ale jiná SŠ, než víceleté gymnázium není. SpZŠ a PŠ využívá celou řadu projektových příležitostí, protože je součástí MAP Labské skály a také do projektu NPI Podpora rovných příležitostí (PROP) a realizuje pro své žáky například snídaňové kluby.

Jako problematické označilo vedení města **předčasné odchody ze vzdělávání** – průměrně ale odcházelo dle výkazů z nižší než 9. třídy 6 % končících žáků, nejvíce jich bylo 7 ze 79 (8,8 %) v loňském školním roce a 5 ze 61 (8,1 %) ve šk. r. 2022/23, jinak se předčasné odchody ze vzdělávání týkaly 1 až 2 žáků na ročník. **Bylo by vhodné sledovat vzdělávací dráhu končících žáků i po opuštění základní školy a třeba i sledovat jejich úspěšnost, pokud by byla nastavená komunikace se středními školami, kam žáci z České Kamenice pokračují.**

¹³ Výsledky kalkulačky sociálního znevýhodnění podle Z. Němce na ZŠ TGM jsou v příloze v tab. č. 3.

¹⁴ Jak se vyvíjel počet žáků v jednotlivých ročnících na SpZŠ a PŠ v čase znázorňuje příloze v tab. č. 4.

5.5 Další školská zařízení

V České Kamenici se dále nachází **Dětský domov Země dětí a školní jídelna Česká Kamenice, p. o.**, kde podle webové prezentace¹⁵ žije aktuálně v 5 „rodinách“ 40 dětí a součástí jsou i 2 cvičné byty pro starší 17 let.

Poslední školskou příspěvkovou organizací je **Centrum dětí a mládeže, p. o.**, které kromě volnočasových aktivit v podobě kroužků (dům dětí a mládeže) zastřešuje také školní jídelnu (chodí jenom děti ze ZŠ TGM), školní družinu a mateřské centrum. Z rozhovorů vyplývá, že centrum navštěvují také děti se sociálním znevýhodněním, jak romské, tak děti z dětského domova. Je zde program „Darujme kroužky“ – v době rozhovoru jej využívaly 2 děti, které měly odpuštěnou platbu za školní družinu a kroužky. Ranní družina funguje, ale využívají jí primárně děti pracujících rodičů, které přicházejí najezené, takže snídaňový klub by nevyužily. Mateřské centrum je určeno pro maminky s dětmi ve věku 1-4 let, které musí svou účast předem nahlašovat, organizuje také osvětové akce pro rodiče.

¹⁵ <https://www.ddzemedeti.cz/>

Závěr

Na vzdělávání dětí, žáků a studentů v České Kamenici se podílí několik aktérů v rámci formálního i neformálního vzdělávání. Vzdělávací soustava zde vykazuje vysokou míru závislosti výsledků vzdělávání na socioekonomickém statusu rodiny žáků. Socioekonomické zázemí rodiny je jedním z nejsilnějších faktorů, který ovlivňuje úspěšnost ve vzdělávání. Nicméně celosvětové srovnání dat ukazuje, že sociální podmínky lze kvalitním a dostupným vzděláváním překonávat, a právě to zakládá na budoucí prosperitu regionu. Česká Kamenice spadá do **kategorie obcí s nejvyšší mírou sociálního vyloučení, kam v roce 2023 patřilo 3,9 % obcí a je tedy vystavena velké výzvě z hlediska nastavení potřebné podpory dětem z rodin sociálně vyloučených nebo sociálním vyloučením ohrožených**. Je třeba tuto skutečnost pojmenovat a na základě toho zvažovat budoucí investice do vzdělávání. Dostupná výstupová data vzdělávacího systému v České Kamenici naznačují spíše reprodukci vzdělávací neúspěšnosti, což může ohrožovat další vývoj regionu.

V minulosti došlo k úspěšné změně spádovosti mateřských škol a byla tak odstraněna administrativní bariéra vedoucí k segregaci. Aktuálně udávají obě mateřské školy přibližně stejný podíl dětí se sociálním znevýhodněním. Do budoucna je vhodné tuto praxi zachovat a dále podporovat individuální podporu všech dětí v mateřských školách. Vzhledem k demografickému vývoji se momentálně sice kapacity MŠ jeví jako dostatečné, podle kvalifikovaných odhadů MŠ navštěvuje pouze 8 dětí se SZ (a můžeme k nim připočítat 12 dětí v přípravné třídě), to by znamenalo, že v předškolním věku je v MŠ nebo PT 16 % dětí se SZ. Jelikož v ZŠ tvoří takové děti 23,7 %, můžeme předpokládat, že v MŠ chybí minimálně dalších 13 dětí se SZ, ty by stavební kapacitu MŠ sice nepřekročily, ale protože se jedná pouze o odhady, bylo by vhodné situaci bedlivě sledovat a zajistit nejen dostatečné kapacity, ale reagovat i na důvody, proč děti se SZ nedochází do MŠ dříve než na povinnou školní docházku. Z dat a rozhovorů vyplývá, že důvody jsou především v omezené dopravné obslužnosti SVL a pochybnostech rodičů, jestli o jejich malé děti bude dobře postaráno.

Základní vzdělání poskytuje v České Kamenici základní škola, speciální základní škola a víceleté gymnázium. V analýze se ukázalo, že toto nastavení vytváří prostor pro segregaci na základě výkonu (a zároveň socioekonomického statusu). To potvrzují i data z výkazů MŠMT, dle kterých nenavštěvuje víceleté gymnázium ani jeden žák se sociálním znevýhodněním a ve speciální základní škole jsou dle metodiky Z. Němce všichni žáci se sociálním znevýhodněním. Celosvětová data jednoznačně prokazují, že brzké oddělování vzdělávací dráhy v konečném důsledku snižuje celkovou kvalitu vzdělávací sítě a nepřináší benefity ani těm žákům, kteří absolvují elitnější programy. Efekt zlepšování výsledků vzdělávání u žáků z rodin s nízkým socio-ekonomickým statusem ve třídě, kde nepřevažují žáci s podobným rodinným zázemím, je z hlediska statistických dat velmi silný, tedy výstupy žáka se zlepšují téměř vždy a významně. **Tedy zjednodušeně lze říct, že není důležité, do jaké rodiny se člověk narodí, ale v jaké třídě se vzdělává** z hlediska počtu dětí s nízkým SES.

V České Kamenici dochází, podobně jako v mnoha jiných lokalitách v ČR, k časté záměně důsledků sociálního znevýhodnění a diagnózy lehkého mentálního postižení. Tyto dva jevy se mohou z vnějšího pohledu jevit velmi podobně – odráží se například v nižším školním výkonu, omezené slovní zásobě nebo nejistotě v běžných školních situacích či nižší školní připravenosti. V současné praxi však bývá těžké tyto příčiny spolehlivě rozlišit, protože dostupné diagnostické nástroje nejsou vždy dostatečně citlivé na vliv prostředí, ve kterém dítě vyrůstá. Rozdíl mezi těmito situacemi je přitom zásadní. U dětí, které vyrůstají v sociálně málo

podnětném prostředí, může být kompenzační cílená podpora – například včasné zapojení do předškolního vzdělávání, doučování jako podpůrné opatření, pozitivní zkušenost s učením nebo stabilní vztahy s pedagogy. Pokud se ale potíže automaticky interpretují jako známka trvalého omezení, může to vést k předčasnému zařazení do systému speciálního školství. Tím se mnoha dětem zbytečně uzavírají možnosti dalšího vzdělávání – ne proto, že by toho nebyly schopné, ale protože nedostaly příležitost potřebnou k rozvoji.

Kvalitu vzdělávání může významně ovlivnit i to, jak jsou v základním a předškolním vzdělávání využívána podpůrná opatření pro děti se SVP z důvodu odlišných kulturních a životních podmínek. Počet dětí a žáků se sociálním znevýhodněním je jak v ZŠ, tak v MŠ mnohonásobně vyšší, než kolik má přiznanou podporu z důvodu těchto SVP. To potvrzují i data vyplývající z identifikace sociálně znevýhodněných žáků podle Metodiky Z. Němce. Přiznáním podpůrných opatření by škola mohla získat více zdrojů pro realizaci důležitých opatření, jako např. doučování, speciálně pedagogickou intervenci, logopedickou podporu, či speciální pomůcky, které pomáhají snižovat handicap spojené s podmínkami sociálního znevýhodnění.

Z dostupných dat v České Kamenici dále vystupuje velký potenciál pro zlepšení podpory systémové spolupráce, jak mezi subjekty poskytujícími sociální služby a školami, tak mezi základními školami a mateřskými školami.

Doporučení:

- **Sledování demografického vývoje** – a příprava na výzvy, které přináší, zejména snížení populace ve věku 0-15 a zvyšování podílů seniorů; zmapování skutečného počtu dětí ve věku 2-5 let.
- **Podpora zapojení dětí ze SVL do předškolního vzdělávání** – zabezpečení dopravy, například prostřednictvím školního autobusu; školní asistentka, která by děti ráno mohla „posbírat“ a dovézt do školek; zmapování důvodů, proč děti mladší 5 let MŠ nenavštěvují.
- **Podpora rané a včasné péče pro rodiny a děti ohrožených sociálním znevýhodněním**, např. programem jako jsou Předškolní kluby (ČVT), Amálka (Amalthea), nebo podobné.
- **Zpětná vazba ze základní školy směrem k MŠ** – jak jsou děti z MŠ připravené na školu a na které oblasti rozvoje by se učitelky měly více zaměřit, jak se „jejich“ dětem později ve škole daří.
- **Podpora dětí ze sociálně znevýhodněných rodin v MŠ a ZŠ** – počet dětí a žáků se sociálním znevýhodněním je výrazně vyšší, než počet podpůrných opatření, které školy na své děti a žáky čerpají při SVP z důvodu odlišných kulturních a životních podmínek. Děti by mohly dostávat pedagogickou intervenci v návaznosti na posouzení svých individuálních potřeb ve vztahu k rozvoji poznávacích a kognitivních funkcí a školy by získaly další pedagogické pracovníky na třídu, či vytvořily podmínky, které podporují motivaci a spolupráci žáků. Zaměření především na kontinuální pedagogickou podporu, nejen jednorázové aktivity.
- **Zavedení podpůrného programu na prvním stupni ZŠ (a v přípravné třídě)** – ať už se jedná o Začít spolu, FIE nebo cokoliv jiného, tyto programy jsou prospěšné a podporující pro všechny děti, nejen pro děti se zdravotním či sociálním znevýhodněním, největší přínos by tak měly, pokud budou nabídnuté stejnou měrou všem dětem a žákům.
- Máme málo informací o stavu klimatu na ZŠ TGM a gymnáziu - **podpora klimatu v rámci školy – zaměření školy na práci s klimatem, jak v rámci celé školy, tak**

jednotlivých tříd a vyhodnocování (evaluace) klimatu školy, ve vztahu k žákům i zaměstnancům školy. Prevence neúspěšnosti na ZŠ.

- **Větší prostupnost mezi ZŠ a speciální ZŠ** – pravidelná rediagnostika žáků ze speciální ZŠ a možnost jejich přeřazení na běžnou ZŠ.
- **Zavedení pozic sociálních pedagogů na MŠ aj ZŠ, školního psychologa a kariérového poradce** – sociální pedagog a psycholog můžou významně posílit spolupráci školy a rodiny i klima v rámci školy, kariérový poradce by mohl věnovat pozornost nejen tomu, kam se chystají žáci končící PŠD, ale také sbírat informace o tom, jak se žákům na vybraných středních školách daří a jak jsou úspěšní v jejich dokončování.
- **Podpora spolupráce s rodiči a komunitními pracovníky**, zejména v oblasti prevence školní neúspěšnosti a podpory školní docházky.
- **Strategický přístup k desegregaci** – systémová spolupráce školských, sociálních a komunitních služeb, plánování kapacit a posilování inkluzivní kultury ve školách.

Seznam literatury

- Cichá, M., Máčalová, J., Moravcová, B., Preissová Krejčí, A., Prokeš, M. & Roubínková, M. (2016). *Romové očima pedagogů základních a středních škol*. Antropowebzin (1-2). [Cicha.pdf](#)
- Čada K. a Hůle, D. (2019). *Analýza segregace v základních školách z pohledu sociálního vyloučení*. Úřad vlády ČR, Odbor pro sociální začleňování (Agentura). [Analýza text bez log.indd](#)
- Davidová, E., Uherek, Z. (2014). *Romové v československé a české společnosti v letech 1945-2012: národnostní struktura, specifika romské rodiny a migrací*. Praha: Národohospodářský ústav Josefa Hlávky.
- Habrová, M. (2015). Definice sociálního znevýhodnění. In *Katalog podpůrných opatření: pro žáky s potřebou podpory ve vzdělávání z důvodu sociálního znevýhodnění* (Felcmanová, Habrová ed.). Univerzita Palackého v Olomouci. [Katalog podpůrných opatření. Dílčí část pro žáky s potřebou podpory ve vzdělávání z důvodu sociálního znevýhodnění – PORTÁL SPOLEČNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ](#)
- Hoření et al. (2022). *Výzkumná zpráva: Analýza příčin vyššího podílu romských žáků vzdělávajících se dle RVP ZV UV ve třídách zřízených podle § 16 odst. 9, školského zákona a návrh souboru opatření pro oblast vzdělávání a další relevantní oblasti*. PAQ Research a STEM. [Final Vyzkumna zprava § 16 9 MSMT PAQ STEM.pdf](#)
- Charvát, P. (2019). *Vstupní analýza města Česká Kamenice. Výzkumná zpráva*. Úřad vlády ČR, Odbor pro sociální začleňování (Agentura). [Česká-Kamenice VA KPSVL ZOR7.pdf](#)
- Kališková, K., Münich, D., Pertold, F. (2016). *Veřejná podpora míst ve školách se vyplatí: analýza výnosů a nákladů*. Praha: Idea CERGE-EI. [IDEA Studie 3 2016 Verejna podpora mist ve skolach](#)
- Kašparová, I. & Suralová, A. (2014). „Od lokální k cikánské škole“: homogenizace školní třídy a mění se role učitele. *Orbis Scholae*, 8 (1) 79–96. [OS 1 2014 06 Kasparova.pdf](#)
- Lang, P. & Matoušek, R. (2020). *Metodika pro posouzení míry a rozsahu sociálního vyloučení v území*. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Odbor pro sociální začleňování (Agentura). [Metodika-pro-posouzení-soc.-vyloučení \(7\).pdf](#)
- Lang, P. (2024). *Sociální vyloučení v Česku: rozsah v roce 2022*. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Odbor pro sociální začleňování (Agentura). [ČR TPV Rozsah SV CR 2022 2024.pdf](#)
- Město Česká Kamenice. (2021a). *Místní plán inkluze města Česká Kamenice pro období 2021-2023*. Město Česká Kamenice. [MPI Česká-Kamenice.pdf](#)
- Město Česká Kamenice. (2021b). *Plán prevence kriminality a bezpečnosti města Česká Kamenice na léta 2022-2025*. Město Česká Kamenice. https://ceska-kamenice.cz/?jet_download=2deef52b6675d1f831a780731270a872a180bffa
- Nekorjak, M., Vomastková K., Suralová, A. (2011). „Uváznutí v marginalitě: vzdělávací trh, romské školy“ a reprodukce sociálně prostorových nerovností.“ *Sociologický časopis/ Czech Sociological Review* 47(4): 657-680. [Uváznutí v marginalitě: vzdělávací trh, "romské školy" a reprodukce sociálně prostorových nerovností | Sociologický časopis / Czech Sociological Review](#)

- Němec, Z. (2020). *'Zvedněte ruce, kdo půjde do míst, kde necítí uznání': O segregaci romských žáků ve vzdělávání*. Univerzita Karlova. Pedagogická fakulta. https://www.researchgate.net/profile/Zbynek-Nemec/publication/344905707_%27Zvednete_ruce_kdo_pujde_do_mist_kde_neciti_uznani_%27_O_segregaci_romskych_zaku_ve_vzdelavani/links/5f987840458515b7cfa3f52d/Zvednete_ruce_kdo_pujde_do_mist_kde_neciti_uznani-O_segregaci_romskych_zaku_ve_vzdelavani.pdf
- Němec, Z. (2023). *Identifikace žáků se sociálním znevýhodněním v základní škole*. Národní pedagogický institut České republiky. [NEMEC-Zbynek-Identifikace-zaku-se-SZ_web.pdf](https://www.npi.cz/web/identifikace-zaku-se-sociálním-znevýhodněním-v-základní-škole)
- Prokop, D. (2020). *Nerovnosti ve vzdělávání jako zdroj neefektivity*. PAQ Research a think-tank IDEA. [Nerovnosti_analyza_NCS.pdf - Google Drive](https://www.paqresearch.cz/nerovnosti-analyza-ncs.pdf)
- Prokop, D. (2022). *Dynamika sociálního vyloučení v České republice: Nerovné šance ve vzdělávání*. Disertační práce. Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd.
- Seifert, M., Nesládek, M., Mouchová, D., Sedláková, U., Bartoš, J., Valová, R., Pohořská, A., Gorčíková, M., & Nešutová, E. (2019). *Vzdělávání dětí se sociálním znevýhodněním v základní škole: statistické ukazatele, efektivní podpůrná opatření, potřeby a charakteristiky žáků se znevýhodněním, výsledky vzdělávání*. Národní ústav pro vzdělávání. https://www.nuv.cz/file/4334_1_1/download/
- Simonová, J. (2017). „Charakteristiky dobré základní školy z pohledu rodičů.“ *Pedagogická orientace* 27 (1) 136–159.
- Svobodová, A. (2019). *Vstupní analýza v oblasti vzdělávání a volného času města Česká Kamenice*. Úřad vlády ČR, Odbor pro sociální začleňování (Agentura). (interní dokument)
- Sýkora, L. (2023). *Metodika identifikace a hodnocení lokalit segregace: hodnocení vhodnosti lokalit pro pořízování sociálního bydlení z hlediska prevence rezidenční segregace*. Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta. [Metodika identifikace lokalit segregace a hodnocení území z hlediska vhodnosti pro pořízení sociálního bydlení](https://www.pv.fk.karlov.univ.cz/metodika-identifikace-lokalit-segregace-a-hodnoceni-uzemi-z-hlediska-vhodnosti-pro-porizovani-sociálního-bydlení)
- Tuček, M. (2023). *Romové a soužití s nimi očima české veřejnosti – duben/květen 2023*. Praha: CVVM, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i. [ov230707.pdf](https://www.cvvm.cz/romove-a-souziti-s-nimi-ocima-ceske-verejnosti-duben-kveten-2023)
- Veřejný ochránce práv. (2018.) *Doporučení veřejné ochránkyně práv ke společnému vzdělávání romských a neromských dětí*. Veřejný ochránce práv. [VOP](https://www.vop.cz/doporučení-veřejné-ochránkyně-práv-ke-společnému-vzdělávání-romských-a-neromských-dětí)
- Veřejný ochránce práv. (2021.) *Naplňování práva na rovné zacházení a ochrany před diskriminací: Monitorovací zpráva 2020*. Veřejný ochránce práv. [OMBUDSMAN-NF_monitor-z-01_CZ.pdf](https://www.vop.cz/ombudsman-nf-monitor-z-01-cz.pdf)
- Zákon č. 561/2004 Sb. Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon, ŠZ) In: *Zákony pro lidi 561/2004 Sb. Školský zákon*
- Zíková, T., Jakoubek, M., Jakoubková Budilová, L., Koubková, H., Lábusová, A., Morvayová, P., Strohsová, K., Pokorná, V., Krištof, R., Svoboda, Z., & Radostný, L. (2011). *Bedekr sociálním znevýhodněním pro učitele základní školy*. Západočeská univerzita v Plzni. <http://www.kapezet.cz/sou/2011-bedekr-zs.pdf>

Přílohy

Dle metodiky Z. Němce jsou všichni žáci školy (a děti MŠ) rozdělení do 4 kategorií - 0. žák bez sociálního znevýhodnění, I. žák ohrožený sociálním znevýhodněním, II. žák se sociálním znevýhodněním a významnou potřebou podpory a III. žák se sociálním znevýhodněním a zásadní potřebou podpory. Tabulka č. 3 ukazuje, jaká je situace v ZŠ TGM v jednotlivých ročnících a kde má smysl věnovat větší pozornost rozdělení do konkrétních tříd. Z dalších sledovaných skupin (odlišný mateřský jazyk, mentální postižení, SPU, SPCH, vady řeči a jiné zdravotní postižení) se v celé škole v kombinaci se sociálním znevýhodněním vyskytují pouze jednotky, a i to ne ve stejném ročníku. Výjimku představují 3 žáci s OMJ v jedné třídě a 2 žáci s LMP.

Tabulka 3 - Rozdělení žáků se SZ dle metodiky Z. Němce v ZŠ TGM

Celkem 472	I.	II.	III.	Poznámky
Přípravná třída	1	2	4	12 dětí ve třídě
1. ročník (C)	1	3	17	12 žáků se SZ v jedné třídě
2. ročník (B)	0	2	4	
3. ročník (C)	1	3	7	
4. ročník (B)	0	3	0	všichni 3 žáci se SZ v jedné třídě
5. ročník (C)	3	10	7	rozdělení po třídách - 9 + 3 + 8
6. ročník (B)	0	4	1	
7. ročník (B)	0	7	1	
8. ročník (B)	1	5	1	
9. ročník (B)	0	2	0	
Celkem	7	41	42	90
Podíl z celku	1,5 %	8,7 %	8,9 %	19 %

Zdroj: Škola TGM, písmeno v závorce označuje poslední třídu v daném ročníku

Zajímavé výsledky přináší také rozložení jednotlivých sledovaných oblastí v populaci sociálně znevýhodněných žáků na ZŠ TGM, které naznačuje, že nejčastějšími oblastmi, které se (v nějaké míře) objevily až u 82 %, resp. 83 % žáků se sociálním znevýhodněním, jsou A a D, tedy **chybějící přiměřená podpora ve vzdělávání v domácím prostředí a malá motivace k učení a nízká účast ve vzdělávání v důsledku specifik domácího prostředí**. Na druhé straně nejméně (u 30 % SZ žáků) se objevovala oblast F - bariéry ve vzdělávání v důsledku nenaplněných fyzických či materiálních potřeb.

Tabulka 4 - Počty žáků v jednotlivých ročnících SpZŠ a PŠ mezi lety 2015-2024

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1. ročník	1+1	0	0	2+3	2	4	3	2	3	2
2. ročník	1+1	0+2	1+0	0	7	2	3	6	3	2
3. ročník	1+1	2+1	0+3	0	1	7	5	4	6	4
4. ročník	2+1	1+1	1+1	0+4	0	1	6	5	6	5
5. ročník	1+0	2+1	1+1	2+1	5	0	2	7	5	5
6. ročník	6+0	2+0	3+1	2+2	4	7	2	3	7	6
7. ročník	5+1	6+0	2+0	3+1	7	4	7	2	3	5
8. ročník	10+2	6+1	5+0	1+0	5	5	5	6	2	2
9. ročník	4+0	7+2	5+1	5+0	0	5	4	4	7	2
10. ročník	0+5	0+2	0+2	0+2	0	0	1	1	1	5
Celkem	31+12	26+10	18+9	15+13	31	35	38	40	43	38

Zdroj: Výkazy MŠMT, vždy ke 30. 9. daného roku, červenou jsou vyznačení žáci, kteří pravděpodobně měli diagnózu LMP, protože byli na pracovišti pro tyto žáky.

Diagonála označuje stejnou kohortu dětí. Lze pozorovat, že ve šk. rocích 2016/17 a 2017/18 nenastoupili žádní žáci do 1. třídy a do těchto žákovských kohort přibývali žáci nejméně, a to až v 5. a 6. třídě. 6. a 7. třída jsou nejvíce charakteristické nárůstem počtu žáků oproti předchozímu školnímu roku. Určitě stojí za pozornost počet žáků v 1. třídě v posledních 5 letech, i to, že 2 z nich navštěvovali v tomto období 1. třídu opakovaně.